

In harmonie met het universum

– Radha Burnier

Het onderwerp ‘in harmonie zijn’ is van levensbelang voor de mensheid. Doordat wij niet in harmonie zijn met andere mensen, met het milieu en met onszelf hebben wij enorme schade berokkend aan de onderlinge verhoudingen en aan onze eigen vooruitgang. De schade die wij onszelf aandoen kan absoluut niet los gezien worden van de schade die wij anderen berokkenen. Wij zijn verantwoordelijk voor het geheel.

Degenen die innerlijk goed harmoniëren en geïntegreerd zijn stralen harmonie en geluk uit waar ze ook zijn en bij wat ze ook doen. Aan de andere kant, als er innerlijke tweedracht is, leidt dit tot uiterlijke tweedracht. Bovendien, zoals *De Stem van de Stilte* zegt: ‘Voordat de ziel kan zien, moet de harmonie van binnen bereikt worden.’ Alle wanklank verblindt de visie en de menselijke vooruitgang wordt vertraagd.

Het heelal is geen chaos maar een kosmos, zo volmaakt afgestemd dat diegenen die dit beseffen door studie en contemplatie, sprakeloos worden van opperste verbijstering. In zijn boek *Just Six Numbers*, waarvan de ondertitel luidt ‘De diepe krachten die het universum vormen’, schrijft auteur Sir Martin Rees over zes getallen, waarvan sommige heel klein zijn en andere heel groot, die het ‘recept’ vormen voor het universum. Als één ervan zelfs maar fractioneel zou toenemen of afnemen, zouden er geen sterren zijn en geen leven. Bijvoorbeeld, als de bestaande ratio tussen de zwaartekracht en expansie-energie zelfs maar een klein beetje anders was geweest, zou het heelal al lang geleden zijn ingestort, of zouden er geen melkwegstelsels gevormd zijn. Hij stelt de vraag: ‘Is dit

afstemmen gewoon een redeloos feit, een toeval?"

Volgens de aloude Indiërs werd de kosmische orde *rta* genoemd. Het onvoorstelbaar hoge niveau van afstemming dat de kosmische orde in stand houdt relateert niet alleen aan de waarneembare, meetbare feiten waarvan wetenschappers kennis nemen; het bestaat in subtiele dimensies waarmee de wetenschap zich niet bezighoudt. Voor de ouden was *rta* alomvattende harmonie, de basis van alle verschijnselen in de zichtbare en de diep onzichtbare velden en dimensies van existentie. David Bohm zou inzicht gehad kunnen hebben in dit aspect toen hij schreef, in *Wholeness and the Implicate Order*, over onverdeelde heelheid in vloeiende beweging en een impliciete orde die 'een fundamenteel aspect van de realiteit vormt.'

Het oor van een deskundig musicus is zo gevoelig dat hij zich bewust wordt van zelfs maar de geringste afwijking van de harmonie der geluiden. Hij hoort gedetailleerde verschillen die zijn luisteraars misschien niet opmerken, en elke keer als dat nodig is stelt hij de snaar bij om volmaakte harmonie in stand te houden. Elke musicus in een orkest zorgt er ook voor dat hij muzikale uitmuntendheid bewaart; zelfs kleine nuances zijn belangrijk, want zij maken een essentieel deel uit van het geheel.

De kosmische orde of *rta* kan net zo zijn, op een uitgebreide, bijna onmerkbaar schaal. Er is een intelligente en schepende kracht (de meester-musicus) die de harmonie van het universum herstelt, zelfs als het een piepklein beetje verstoord is. Dit is het effect van Karma of Karma-Nemesis (de wrekende gerechtigheid, AMI) zoals Mevrouw Blavatsky het noemt in *De Geheime Leer*. Zij zegt dat 'het enige decreet van Karma – een eeuwig en onveranderlijk decreet – is absolute Harmonie in de wereld van de Materie evenals in de wereld van de Geest. Daarom is het niet Karma die beloont of straft, maar wij belonen of straffen onszelf, naarmate wij met, door en samen met de Natuur werken en ons neerleggen bij de wetten waarvan die harmonie afhankelijk is, of – ze breken.'

(II.368) HPB zegt ook in deze context dat zolang het effect van het in verwarring brengen van 'zelfs maar de kleinste atoom in de Oneindige Wereld van Harmonie' niet is bijgesteld, de 'boosdoener' lijdt onder wat hij denkt dat vergelding (hiervoor) is. Hij ervaart wat wij 'pijn' noemen en streeft eraan te ontkomen, en, daar hij onwetend is van wat er aan de hand is, handelt hij op zo'n manier dat hij verdere versterking teweegbrengt.

Als wij proberen te begrijpen, kan ons bewustzijn misschien de overstap maken naar een nieuw niveau van kennis van de universele orde en haar betekenis en schoonheid.

De aloude traditie bevestigt ook dat er, onzichtbaar voor onze waarneming, vele wezens bestaan, begiftigd met verschillende maten van intelligentie, die in een staat van onbewuste harmonie zijn met de Natuur en spontaan het 'Grote Werk' uitvoeren. Zij blazen blij hun eigen partijtje mee in de kosmische symfonie. Dit doen ook alle dierlijke wezens die wij kennen. Alleen voor de mens doet zich de vraag voor hoe er eenstemmigheid kan zijn met het heelal. Wij, die zo ontstemd zijn, voelen de ellende van strijd en verlangen naar vrede, liefde en schoonheid.

Maar gelukkig heeft het menselijk bewustzijn het vermogen tot observeren, nadenken en genoeg begrijpen over het heelal waarin het zich bevindt om de verantwoordelijkheid van het individu voor het instandhouden van de harmonie te beseffen. Door onze eigen poging om het leven te doorzien en te begrijpen, moeten wij beseffen dat de chaotische condities in de menselijke samenleving het gevolg zijn van de tegenstellingen binnenin onszelf. Daarom ook ligt de remedie in onze eigen handen. Als wij proberen te begrijpen, kan ons bewustzijn misschien de overstap maken naar een nieuw niveau van kennis van de universele orde en haar betekenis en schoonheid.

De evolutie is niet alleen maar een ontwikkeling van lagere naar hogere niveaus van vormcomplexiteit, maar ook het zich ontwikkelen van het bewustzijn tot hogere bewustzijnsniveaus. Dit bewustzijn omvat ook het waarden van de fundamentele energieën in de kosmos; het verwijst niet noodzakelijkerwijs naar kennis van details. Het is een visioen van de goddelijke principes die zichzelf manifesteren in ieder detail evenals in de algemene stroom. De traditie wil dat de alwetendheid van de Boeddha bestaat uit de *macht* alles te weten veeleer dan kennis van details zoals hoeveel haren iemand op zijn hoofd heeft!

De mens is als een druppel in de uitgestrektheid en diepte van de oceaan van het bestaan, schijnbaar afgescheiden, maar onscheidbaar ervan.

De stroom van manifestatie openbaart deze goddelijke principes in verschillende stadia door verscheidene verschijnselen en functies. In de stroom van een waterval ontwaren wij een gestadige beweging of-schoon er voortdurend verandering is. De sprinkelende veranderingen tegen de achtergrond van een gestadige toestand brengen ons ertoe verfrissend genot te ervaren en een gevoel van nieuwheid op ieder moment. De schaduwwereld of de wereld van verschijnselen is eindeloze beweging en nimmer eindigende verandering, maar ten grondslag aan de beweging ligt onwrikbaar en altijd durend Zijn – een paradox die op andere manieren herhaald wordt. De orde van het heelal omvat een enorme verscheidenheid aan vormen en patronen. De scheppende energie die haar in stand houdt doet steeds nieuwe dingen geboren worden; maar niets wordt herhaald, daar zelfs geen enkel boomblaadje hetzelfde is als een andere. De Natuur lijkt klonen en conformeren te verafschuwen. Toch bestaat er temidden van een verbijsterende diversiteit aan levensvormen een geheimzinnige band die alle dingen ver-

enigt tot één geheel. De mens is als een druppel in de uitgestrektheid en diepte van de oceaan van het bestaan, schijnbaar afgescheiden, maar onscheidbaar ervan.

Deze paradoxen zijn allemaal deel van de muziek der sferen. De grote symfonie van de Natuur wordt gespeeld met diverse instrumenten, musici, melodieën, ritmen enzovoort. In een Soefi-gelijkenis wordt verteld dat toen het hese krassen van een kraai bepaalde mensen irriteerde en zij hem boos wegjoegen, de Heer zijn helpers liet komen en vroeg waarom een lid van zijn orkest afwezig was. Elk particulier element krijgt zijn waarde uit het verrijken van het geheel, maar het is het geheel dat de ‘muziek der sferen’ vormt. Het is fantastisch om een mens te zijn, want wij kunnen genieten van de schoonheid en de nieuwheid van alle verschillende elementen en ook beseffen dat zij niet anders zijn dan het geheel. Zij zijn in feite het Geheel, dat een deel van zijn eigen natuur laat zien, net zoals Licht de kleuren van de regenboog vertoont. Elke eenheid heeft de mogelijkheid van diversiteit, en alle verscheidenheden komen samen in eenheid.

Het menselijk probleem is dat onze interne tegenstellingen hun grondslag vinden in de grote paradox van manifestatie, wanneer het Opperste anders lijkt dan Zichzelf. In zijn boek *Human Destiny* speculeerde de Vicomte de Nouy, zoals ook anderen gedaan hebben, over de doelstellingen die ten grondslag liggen aan de evolutie. Zij suggereerden dat het hier gaat om harmonie, vrijheid en individualiteit. In de gemiddelde mens verwoest de verdediging van de individualiteit zijn harmonie en lijkt zij vrijheid te brengen. De afwisseling van vormen en soorten is een manier om meer en meer individuele eigenschappen te doen evolueren. Er is bijvoorbeeld een enorm verschil tussen een mug en een olifant, niet alleen door grootte, maar omdat er bij eerstgenoemde nauwelijks individualiteit bestaat, terwijl de tweede duidelijk individueel is qua uiterlijk, gedrag en intelligentie. De mens is nog verder vooruit in deze richting. Maar door de eeuwen heen

is de evolutie van het bewustzijn ook vrijheid en een gevoel van harmonie aan het ontwikkelen geweest. Organisch zijn er zulke ontwikkelingen: het dier is fysiek vrijer dan de plant, en de mens is nog vrijer. Ook innerlijk wordt er vooruitgang geboekt naar vrijheid. Maar er bestaat de schijnbare tegenstelling tussen de behoefte aan harmonie aan de ene kant en individualiteit aan de andere kant in de levens van de meeste mensen. Dit wordt opgelost in de vroege voor-menselijke stadia door de aanpassingen van de Natuur zelf. Maar in de zelfbewuste mens bestaat er conflict en strijd. Hij wil relaties, en toch bederft zijn egoïsme de kansen deze relaties vreugdevol te ervaren. De verdediging van de individualiteit, (die egoïsme toch is) is de hoofdreden van onze disharmonie. Op dezelfde manier willen wij vrijheid, maar we hebben ook orde nodig – dit is niet alleen een individueel maar ook een sociaal en nationaal dilemma. Vandaar dat ons grootste probleem is: Kunnen wij vrij zijn zonder chaotische en pijnlijke situaties te scheppen? Kunnen wij de latente uniekheid in onszelf voeden, zonder ten strijde te trekken? Veel hangt af van hoe wij ons-

zelf en die waarden die bestaan uit de basale substantie van het heelal begrijpen.

De universele en tijdloze waarden van de kosmos zijn niet verbonden met en zijn onafhankelijk van uiterlijke dingen. Zoals de dichter zei: ‘Stenen muren vormen geen gevangenis, noch vormen ijzeren tralies een kooi.’

Iemand in de gevangenis is niet minder vrij dan een andere zogenaamd vrije man die slaaf is van de hartstocht hebzucht, boosheid of afgunst. Net zo is ware individualiteit geen kwestie van het verdedigen van ons eigenbelang of het etaleren van kennis. Wat wij fundamentele waarden noemen – vrijheid, uniekheid, harmonie, geluk, vrede – zijn ziele-eigenschappen. Zij zijn niet voor hun bestaan afhankelijk van iets van buitenaf. Het geloof dat wij ze buiten moeten gaan zoeken door relaties te manipuleren, bezit te verwerven of omstandigheden te veranderen is de oorzaak van wanklank en lijden. Deze waarden zijn facetten van onze ware aard en van universeel bewustzijn. Wanneer wij onze ware aard onderkennen, zijn wij volkomen in harmonie met het universum.

Uit: *The Theosophist*, mei 2001
Vertaling: A.M.I.

Terwijl de wetenschap de relationele structuur
van het eindeloos gedifferentieerde universum onthult,
verschafft de spiritualiteit ons een blik
op het mysterie van het Zijn,
de uiteindelijke grond van datzelfde universum,
de tijdloze diepte-dimensie van het kosmisch geheel.

Haridas Gaudhuri